

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наукова бібліотека Державного біотехнологічного університету (НБ ДБТУ) створена в 2021 році шляхом об'єднання інформаційних ресурсів бібліотек чотирьох закладів вищої освіти (ЗВО): Наукової бібліотеки Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (ХНТУСГ), Фундаментальної бібліотеки Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва (ХНАУ), Інформаційно-бібліотечного центру Харківської державної зооветеринарної академії (ХДЗВА) та Наукової бібліотеки Харківського державного університету харчування та торгівлі (ХДУХТ) відповідно до розпорядження КМУ №431-р від 12.05.2021 р. та наказу МОН України №689 від 18.06.2021 р. «Про утворення Державного біотехнологічного університету» шляхом реорганізації вищезгаданих ЗВО.

Датою створення НБ ДБТУ вважається 7 грудня 2021 р. Цього дня відбулося офіційне переведення працівників об'єднаних бібліотек до штату ДБТУ.

Історія бібліотеки формується на міцному фундаменті, закладеному бібліотеками ХНАУ, ХНТУСГ, ХДЗВА, ХДУХТ, що дозволило створити потужну бібліотечну базу, яка продовжує розвиватися, зберігаючи їх спадщину та накопичений досвід. НБ ДБТУ в своїй діяльності покликана підтримувати традиції та досягнення об'єднаних бібліотек і залишити за собою імідж одного із провідних підрозділів університету для вирішення питань якісного інформаційного забезпечення наукового, навчального, виховного процесів.

Сукупні фонди НБ на момент об'єднання бібліотек на 01.01.2022 р. налічували 1,4 млн прим., у т. ч. більше 23 тис. рідкісних та цінних видань.

Структуру Наукової бібліотеки складають 7 відділів: комплектування та наукової обробки документів; обслуговування; зберігання; галузевих фондів; рідкісних і цінних видань; інформаційно-бібліографічний, інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення.

Обслуговування організовано на 8 бібліотечних пунктах, які розміщені в усіх корпусах університету. Шість із них – у м. Харків (пр. Героїв Харкова, 45; вул. Мироносицька, 92; вул. Алчевських, 44; вул. Різдяна, 19; пр. Ювілейний, 65Г; вул. Клочківська, 333); один (навчальне містечко ХНАУ) – у с-щі Докучаєвське-2 Харківського району Харківської області, ще один – с-щі Мала Данилівка Харківського району Харківської області (вул. Академічна, 1).

2022 рік став роком значних викликів і досягнень для НБ ДБТУ.

Реорганізаційні процеси з об'єднання ресурсів чотирьох бібліотек відбулися на тлі змін, пов'язаних із пандемією коронавірусу, що спричинило необхідність налагодження дистанційних форм роботи. Через повномасштабне вторгнення РФ в Україну з 24 лютого 2022 року бібліотека повністю перейшла в онлайн-режим роботи.

Було створено сайт бібліотеки (<https://library.btu.kharkov.ua/>), який забезпечив підтримку освітньої, наукової та виховної діяльності ДБТУ, запроваджено онлайн-реєстрацію користувачів з доступом до електронного кабінету (<http://opac.btu.kharkiv.ua/site/signup>), що надало можливість скористатись усіма сервісами електронного каталогу та електронної бібліотеки через авторизований вхід. Розпочато формування і активне наповнення репозитарію ДБТУ Open Archive SBTU (<https://repo.btu.kharkiv.ua/home>), який у перші три роки функціонування вже вміщував більше 60 тисяч документів.

Інформаційний портал «Web-портфоліо науковців ДБТУ» (<http://athra.btu.kharkiv.ua/>), що був створений у 2019 році бібліотекарями ХНТУСГ, набув нового етапу розвитку – розпочато активну роботу з його

наповнення науковими доробками дослідників усіх чотирьох університетів, об'єднаних у ДБТУ, надаючи платформі значно ширший та актуальніший зміст.

Віртуальним обслуговуванням охоплено більше 11 тисяч користувачів, зафіксовано понад 340 тисяч звернень до віртуальних бібліотечних ресурсів, користувачі отримали майже 300 тисяч мережних локальних документів.

Налагоджено роботу віртуального соціокультурного простору. Для обслуговування користувачів активно використовуються соціальні мережі: фейсбук, телеграм, інстаграм, ютуб.

Трагічною сторінкою історії бібліотеки стало 6 березня 2022 року – через обстріл РФ зруйновано корпус ДБТУ за адресою пр. Героїв Харкова, 45, де розташовувались основні відділи бібліотеки. Неодноразові обстріли з боку російських військ спричинили значні пошкодження майна та приміщень п'яти з восьми бібліотечних пунктів НБ ДБТУ. Керівництвом бібліотеки було організовано масштабні заходи з порятунку книжкових фондів та документації зі зруйнованих будівель, а також переміщення колекцій у безпечніші місця, залучаючи до цього співробітників та волонтерів.

У 2023 році частково відновлено офлайн-обслуговування користувачів: відкрито абонемент та читальний зал на бібліотечному пункті №3 (вул. Алчевських, 44).

Започатковано видання серії біобібліографічних покажчиків «Праці вчених», створено онлайн-бібліографічний «Покажчик наукових робіт ДБТУ», який у режимі реального часу відображає науково-дослідну та освітню діяльність науково-педагогічних співробітників ДБТУ в різні роки (включно з науковими доробками ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ).

У 2024 році з метою надійного збереження даних та уникнення потенційної їх втрати стартував процес оцифрування інвентарних книг бібліотеки.

2025 рік відзначився організацією та проведенням круглого столу «Роль командного лідерства в бібліотеці: досвід, перспективи» у режимі онлайн, де майже 100 учасників з бібліотек ЗВО Харківщини обговорили важливість згуртованих команд та лідерів для розвитку сучасних бібліотек, зокрема в умовах кризи, їхній вплив на організаційну культуру, проєктну діяльність та впровадження інновацій.

НБ ДБТУ очолює роботу Харківського територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек (ТО) – мережі бібліотек Харківського регіону, що діють при науково-дослідних установах і закладах аграрної освіти з метою підтримки аграрної науки, освіти та виробництва, інтеграції в національний і світовий науковий простір.

Керівництво бібліотекою здійснює Ніколаєнко Наталія Миколаївна, канд. наук із соціальних комунікацій, доцентка.

Джерела

1. Про утворення Державного біотехнологічного університету : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 №431-р // Верховна Рада України : офіц. сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/431-2021-%D1%80#Text>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). Назва з екрана.

2. Про утворення Державного біотехнологічного університету : Наказ М-ва освіти і науки України від 18.06.2021 №689 // Міністерство освіти і науки України. 1 файл PDF. URL: <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/Nakaz-689.pdf>, вільний (дата звернення: 09.09.2025). Назва з екрана.

**Рибальченко Олена Миколаївна,
Наугольнова Неля Геннадіївна**

Статтю створено 02.07.2025